

УДК 351.745.7 : 343.344

О.В. Наскалов,
здобувач ДНДІ МВС України

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ ТА НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ З ВИЯВЛЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ БОЙОВИХ ПРИПАСІВ, ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН ТА ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ

У статті розглянуто поняття оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій як засобів при здійсненні оперативно-розшукової та процесуальної діяльності відокремлених підрозділів Національної поліції України. Проаналізовано процесуальну взаємодію між оперативними та слідчими підрозділами НПУ з метою підвищення організаційної комунікації під час проведення спільних заходів з виявлення та припинення злочинів, пов'язаних з незаконним обігом бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв.

Ключові слова: вибухові речовини, вибухові пристрої, боєприпаси, протидія незаконному обігу, оперативно-розшукові заходи, негласні слідчі (розшукові) дії.

В статті рассмотрено понятие оперативно-разыскных мероприятий и негласных следственных (сыскных) действий как средств при осуществлении оперативно-разыскной и процессуальной деятельности отделенных подразделений Национальной полиции Украины. Проанализировано процессуальное взаимодействие между оперативными и следственными подразделениями НПУ с целью повышения организационной коммуникации во время проведения общих мероприятий по выявлению и прекращению преступлений, связанных с незаконным обращением боевых припасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств.

Ключевые слова: взрывчатые вещества, взрывные устройства, боеприпасы, противодействие незаконному обороту, оперативно-разыскные мероприятия, негласные следственные (розыскные) действия.

In the paper the concept of operational search activities and secret inquisitional (of criminal investigation) actions is considered as the facilities during realization of operational search activities and judicial activity of the separated subdivisions of the National Police of Ukraine. Judicial co-operation is analyzed between operative and inquisitional subdivisions of NPU, with the purpose of increasement of organizational communication during realization of general measures on an exposure and stopping of the crimes, related to the illegal appeal of ammunition, explosives and explosive devices.

Keywords: explosives, explosive devices, ammunition, combating illicit trafficking, search operations, unspoken investigation (investigative) action.

Суттєве збільшення злочинів, учинених із використанням вибухових речовин, пристроїв та боєприпасів, спричинено низкою як об'єктивних, так і суб'єктивних чинників, основними з яких є військові дії на Сході України та недостатній контроль за їх обігом. У свою чергу, в суспільстві посилюється відчуття незахищеності та страху перед загрозою завдання шкоди здоров'ю та життю. Як

наслідок у суспільній свідомості нівелюються зусилля держави, спрямовані на стабільний розвиток суспільства, забезпечення прав і свобод людини, створення гідних умов життя. Свідченням цього є трагічні події, що відбулися на території України далеко від зони антитерористичної операції, де ведуться бойові дії. Найбільш резонансним злочином з використанням вибухового пристрою стало вбивство журналіста Павла Шеремета в середмісті Києва.

Успішне розкриття злочинів, передбачених статтями 262 “Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем” (далі – ст. 262), ст. 263 “Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами” (далі – ст. 263), ст. 263¹ “Незаконне виготовлення, придбання чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв” (далі – ст. 263¹), ст. 264 “Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів” (далі – ст. 264) Кримінального кодексу України (далі – КК України) безпосередньо залежить від низки першочергових оперативно-розшукових заходів (далі – ОРЗ) та негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НС(р)Д) [1].

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови термін “захід” тлумачиться як сукупність дій або засобів для досягнення, здійснення чогонебудь [2, с. 339].

Інститут ОРЗ, НС(р)Д, пов’язаних з виявленням та розслідуванням злочинів, та їх взаємозв’язок у кримінальному провадженні, розглядалися в наукових працях К.В. Аріта, І.О. Борозенного, Ю.Ю. Бражника, В.Я. Горбачевського, Б. Грібова, Я.В. Давидова, О.І. Данченка, Т.С. Демедюка, Е.О. Дідоренка, С.В. Єськова, Ю.В. Камінської, М.П. Климчука, І.П. Козаченка, О.В. Кондратюка, Я.Ю. Кондратьєва, А.М. Копилова, А.О. Кравченка, М.Й. Курочки, В. Лазаренка, О.В. Лапка, Ю.В. Лисюка, Є.Д. Лук’янчикова, Б.Є. Лук’янчикова, А.В. Мовчана, Д.Й. Никифорчука, Ю.Ю. Орлова, П.П. Підюкова, М.А. Погорецького, Є.В. Реуса, Р. Сафроняка, Д.Б. Сергєєвої, Ю.В. Скудара, В. Соколова, С.А. Сумського, С.Р. Тагієва, В.О. Черкова, О.М. Чистолінова, Г.В. Федотової, О.Ю. Шумілова, О.О. Юхна, а питання злочинів, вчинених з використанням бойових припасів, вибухових пристроїв та вибухових речовин, у наукових працях Б.І. Бараненка, А.М. Кислого, М.М. Денисенка, С.В. Діденка, А.П. Мовчана та ін.

Негласність у лінгвістичному словнику розтлумачується як “невідомий для інших, прихований, таємний” [3].

Розглядаючи ОРЗ та НС(р)Д, зауважимо, що ОРЗ є фундаментом НС(р)Д. Більша частина опрацьованого матеріалу стосується НС(р)Д та порівнюється з ОРЗ. Це пов’язано з тим, що в Законі України “Про оперативно-розшукову діяльність” закріплено загальні поняття та перелік ОРЗ, що можуть бути використанні за відповідних обставин. Детальна регламентація порядку проведення того чи іншого ОРЗ, як правило, регламентується відомчими (міжвідомчими) підзаконними нормативно-правовими актами, які в переважній більшості носять обмежений доступ, тому в межах цієї статті не можуть бути висвітлені. Законом України “Про державну таємницю” від 21.01.1994 № 3855-ХІІ визначено, що інформацією у сфері державної безпеки та охорони правопорядку, що може бути віднесена до державної таємниці, є інформація про засоби, зміст, плани, організацію, фінансування та матеріально-технічне забезпечення, форми, методи і результати оперативно-розшукової діяльності (п. ч. 2 ст. 8 Закону [4]. Проте

Звід відомостей, що становлять державну таємницю, затверджений Наказом Служби безпеки України від 12.08.2005 № 440 (з подальшими змінами), відносить до відомостей, що становлять державну таємницю, не лише відомості про зміст, організацію, результати здійснення комплексу або окремого ОРЗ (п. 4.4.4 Зводу), але й відомості про факт або методи проведення НС(р)Д (п. 4.12.4 Зводу) [5]. Грунтуючись на викладене вище, зауважимо, що ст. 8 Закону України “Про державну таємницю” потребує доповнення шляхом унесення до її змісту змін, відповідно до яких інформація про методи й результати проведення НС(р)Д повинна бути віднесена до державної таємниці [4].

Враховуючи зазначене вище та вимоги положень Закону України “Про державну таємницю”, а також інших підзаконних нормативно-правових актів, питання щодо проведення ОРЗ буде предметом самостійного дослідження при написанні подальших статей.

Інститут негласних слідчих (розшукових) дій закріплено у главі 21 нового Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) 2012 року, а також у підготовленій на його основі міжвідомчій інструкції “Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні” від 16.11.2012, затвердженій Наказом № 114 Генеральної прокуратури України, № 1042 Міністерства внутрішніх справ України, № 516 Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, № 936 Міністерства фінансів України та № 1687/5 Міністерства юстиції України [6].

У науковій літературі неодноразово висловлювалася думка, що новий КПК України надає слідчим оперативно-розшукові функції, створює гібрид із двох у чомусь схожих, але по суті й за технологією різних видів діяльності; що із впровадженням інституту НС(р)Д оперативно-розшукова діяльність (далі – ОРД) як державно-правова інституція втратить самостійність чи взагалі буде ліквідована [7, с. 137].

Говорячи про НС(р)Д, зауважимо, що законодавець визначив їх як різновид слідчих (розшукових) дій (далі – С(р)Д), відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених КПК України (ч. 1 ст. 246 “Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій”) [6]. У ч. 2 ст. 246 КПК України зазначено, що НС(р)Д проводяться у випадках, якщо відомості про злочин та особу, яка його вчинила, не можна отримати в інший спосіб. Зауважимо, що при прийнятті рішення про проведення НС(р)Д суб'єктами, що їх ініціюють, визначаються строки їх проведення. При потребі строки можуть бути продовжені прокурором, якщо НС(р)Д проводиться за його рішенням до 18 місяців, за рішенням слідчого чи керівника органу досудового розслідування до 6 місяців, начальником головного, самостійного управління, департаменту апарату Національної поліції, територіальних органів Національної поліції та його відокремлених підрозділів, Центрального управління Служби безпеки України, керівником відповідного підрозділу Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, регіонального органу Служби безпеки України в межах компетенції, якщо НС(р)Д проводиться за рішенням слідчого, до 12 місяців [6].

Наведено перелік НС(р)Д в частині дій, що проводяться на підставі ухвали слідчого судді, передбачених у § 2 “Втручання у приватне спілкування” ст. ст. 260-264, а також ті, що проводяться у кримінальному провадженні виключно щодо

тяжких або особливо тяжких злочинів, що закріплені у § 3 “Інші види негласних слідчих (розшукових) дій ст. ст. 267, 269-272, 274 КПК України [6].

Зауважимо, що про факт проведення негласних НС(р)Д в майбутньому повідомляється особам, щодо яких проводилися такі дії, протягом дванадцяти місяців з дня припинення таких дій, але не пізніше звернення до суду з обвинувальним актом (ст. 253 КПК України). При досягненні позитивного результату проведення НС(р)Д з подальшим використанням отриманих результатів у процесі доказування (ст. 256 КПК України) чи використання отриманих результатів у інших цілях (ст. 257 КПК України) про факт проведення НС(р)Д стає відомо сторонам та іншим учасникам кримінального провадження, що можуть бути присутні (ч. 2, 3, 4 ст. 27 КПК України). У зазначених випадках можуть ставати відомі і методи, що використовувалися для негласного отримання інформації про злочин. Відповідно до положень ч. 2 ст. 256 КПК України, з метою оцінки доказів з точки зору належності, допустимості або достовірності, можуть ставитися питання стосовно методів отримання інформації в ході проведення НС(р)Д під час допиту осіб, які проводили НС(р)Д або були залучені до їх проведення [6].

З метою захисту інформації, отриманої під час проведення НС(р)Д, відповідно до ст. 254 КПК України не підлягають розголошенню особами, яким стало відомо про факт та методи проведення НС(р)Д, а також про осіб, які їх проводили, та інформацію, отриману в результаті їх проведення під час ознайомлення з матеріалами в порядку, передбаченому статтею 290 КПК України. Якщо у протоколі про проведення НС(р)Д міститься інформація щодо приватного (особистого чи сімейного) життя інших осіб, захисник, а також інші особи, які мають право на ознайомлення з протоколами, попереджаються про кримінальну відповідальність за розголошення отриманої інформації щодо інших осіб. Виготовлення копій протоколів про проведення НС(р)Д та додатків до них не допускається [6].

У розділі III “Злочин, його види та стадії”, статті 12 “Класифікація злочинів” КПК України розглянуто їх розподіл залежно від ступеня тяжкості на злочини:

– невеликої тяжкості – злочин, покарання за який передбачено у вигляді позбавлення волі на строк не більше двох років, або інше, більш м’яке покарання за винятком основного покарання у виді штрафу в розмірі понад три тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян;

– середньої тяжкості – злочин, за яким передбачено основне покарання у вигляді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п’яти років;

– тяжким злочином є злочин, за який передбачено основне покарання у вигляді штрафу в розмірі не більше двадцяти п’яти тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше десяти років;

– особливо тяжким злочином є злочин, за який передбачено основне покарання у вигляді штрафу в розмірі понад двадцять п’ять тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян, позбавлення волі на строк понад десять років або довічне ув’язнення.

У шостому пункті цієї статті зазначено: “Ступінь тяжкості злочину, за вчинення якого передбачене одночасно основне покарання у вигляді штрафу та позбавлення волі, визначається, виходячи зі строку покарання у вигляді позбавлення волі, передбаченого за відповідний злочин” [6].

Виходячи з викладеного вище, проаналізувавши санкції статей 262–264 КК України, до тяжких злочинів відносимо діяння, передбачені гіпотезами статей 262, 263, 263¹, а до особливо тяжкого злочину дії, передбачені в частині третій

ст. 262 та ст. 263¹. До злочинів середньої тяжкості відносимо діяння, передбачені гіпотезою ст. 264 КК України.

Підсумовуючи, доходимо висновку, що можна використовувати весь спектр НС(р)Д, передбачених ч. 2 ст. 246 КПК України, щодо злочинів, передбачених ст. 262-263¹ КК України. До злочину (ст. 264 КК України) можуть провести НС(р)Д, передбачені ст. ст. 260–264 КПК України.

Для розуміння суті кожної зі згаданих НС(р)Д розглянемо назву кожної з них, зокрема : 1) аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260); 2) накладення арешту на кореспонденцію (ст. ст. 261, 262); 3) зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263); 4) зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264); 5) обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267); 6) установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268); 7) спостереження за особою, річчю або місцем (ст. 269); 8) моніторинг банківських рахунків (ст. 269¹); 9) аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270); 10) контроль за вчиненням злочину у формах: а) контрольована поставка, б) контрольована та оперативна закупка, в) спеціальний слідчий експеримент, г) імітування обстановки злочину (ст. 271); 11) виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності чи злочинної організації (ст. 272); 12) негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження (ст. 274) [6].

Слід зазначити, що в теорії ОРД та кримінальному процесі поділяється точка зору, відповідно до якої ОРЗ розуміються як сукупність узгоджених, взаємопов'язаних та поєднаних між собою загальною метою та завданнями дій уповноважених Законом про ОРД суб'єктів, що здійснюються переважно негласним шляхом використання оперативних сил, засобів, методів і форм [8, с. 144].

У ст. 8 “Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність” Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність” перелічено ОРЗ [9]. У хронологічній послідовності розглянемо ті з них, які кореспондуються з розглянутими вище в статтях КПК України, зокрема: п. 2) проводити контрольовану поставку та контрольовану і оперативну закупку товарів, предметів та речовин, у тому числі заборонених для обігу, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності з метою виявлення та документування фактів протиправних діянь (п.п. 1-2, п. 1 ст. 271 КПК України); 7) негласно виявляти та фіксувати сліди тяжкого або особливо тяжкого злочину, документи та інші предмети, що можуть бути доказами підготовки або вчинення такого злочину, чи одержувати розвідувальну інформацію, у тому числі шляхом проникнення та обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (п.п. 1, п. 1 ст. 267 КПК України); 8) виконувати спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК України); 8) здійснювати аудіо-, відеоконтроль особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж (ст. 260, 263, 264 КПК України); 10) накладати арешт на кореспонденцію, здійснювати її огляд та виїмку (ст. 261, 262 КПК України); 11) здійснювати спостереження за особою, річчю або місцем, а також аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 269, 270 КПК України); 12) здійснювати установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК України); 14) використовувати конфіденційне співробітництво (ст. 275 КПК України); 17) створювати та використовувати заздалегідь ідентифіковані (помічені) або несправжні (імітаційні) засоби (ст. 273 КПК України) [9].

Порівняльний аналіз сутності негласних ОРЗ і НС(р)Д дозволяє обґрунтовано стверджувати, що вони суттєво різняться між собою, зокрема: 1) за метою та завданням проведення; 2) фактичними й юридичними (правовими) підставами

проведення; 3) за правовим статусом суб'єктів їх здійснення, як наслідок, за характером правовідносин, що виникають у ході їх здійснення; 4) сферами здійснення; 5) за процесуальним значенням отриманих результатів; 6) за об'єктом, формами і методами відомчого контролю та прокурорського нагляду за їх здійсненням, що передбачає їх відособленість.

Розглядаючи питання негласних ОРЗ та НС(р)Д з виявлення та припинення злочинів, пов'язаних з незаконним обігом вибухових речовин, варто звернути увагу на латентний характер вчинення та підвищену суспільну небезпеку цієї групи злочинів, передбачених ст. 262-264 КК України [1].

Розглянемо декілька позитивних моментів, що були закріплені в статтях § 2 та § 3, глави 21 КПК України. У п. 2 ст. 262 “Огляд і виїмка кореспонденції” зазначено: “При виявленні в кореспонденції речей (у тому числі речовин), документів, що мають значення для певного досудового розслідування, слідчий у межах, визначених ухвалою слідчого судді, здійснює виїмку відповідної кореспонденції або обмежується зняттям копій чи отриманням зразків з відповідних відправлень”, “у разі необхідності особою, яка проводить огляд поштово-телеграфної кореспонденції, може бути прийняте рішення про нанесення на виявлені речі і документи спеціальних позначок, обладнання їх технічними засобами контролю, заміну речей і речовин, що становлять загрозу для оточуючих чи заборонені у вільному обігу, на їх безпечні аналоги”, таким чином, бойові припаси, вибухові пристрої та вибухові речовини, що заборонені у вільному обігу чи можуть становити загрозу для оточуючих, можуть бути замінені спеціально виготовленими чи утвореними несправжніми (імітаційними) засобами, що процесуально оформлюється відповідним протоколом (п. 2 ст. 273 КПК України).

З метою збереження конфіденційності та закріплення доказів злочинної діяльності згадані об'єкти, що попередньо були замінені, можуть бути помічені шляхом нанесення спеціальних позначок чи обладнання їх технічними засобами контролю [6].

Окрему увагу звернемо на статті 271 та 272 КПК України, якими передбачено контроль за вчиненням злочину та виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. За наявності достатніх підстав вважати, що готується вчинення або вчиняється тяжкий чи особливо тяжкий злочин (ст. 262–263¹ КК України) [1], контроль за вчиненням злочину чи виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації проводиться в таких формах:

- 1) контрольована поставка;
- 2) контрольована та оперативна закупка;
- 3) спеціальний слідчий експеримент;
- 4) імітування обстановки злочину.

Порядок і тактика проведення контролю за вчиненням злочину в перелічених вище формах визначається законодавством України. Якщо при проведенні контролю за вчиненням злочину виникає необхідність тимчасового обмеження конституційних прав особи, воно здійснюється в межах, які допускаються Конституцією України, на підставі рішення слідчого судді згідно з вимогами КПК України. Прокурор у своєму рішенні про проведення контролю за вчиненням злочину, крім відомостей, передбачених статтею 251 КПК України, зобов'язаний:

- 1) зазначити про застосування спеціальних імітаційних засобів;
- 2) викласти обставини, які свідчать про відсутність під час негласної слідчої (розшукової) дії провокування особи на вчинення злочину [6].

Під час підготовки та проведення заходів з контролю за вчиненням злочинів, передбачених ст. ст. 262–263¹ КК України [1], забороняється провокувати (підбурювати) особу на вчинення злочину з метою його подальшого викриття, допомагаючи особі вчинити злочин, який вона би не вчинила, якби слідчий цьому не сприяв, або з цією самою метою впливати на її поведінку насильством, погрозами, шантажем. Здобуті в такий спосіб речі і документи не можуть бути використані в кримінальному провадженні.

Про результати контролю за вчиненням злочину складається протокол, до якого додаються речі і документи, отримані під час проведення негласної слідчої (розшукової) дії чи дій. Якщо контроль за вчиненням злочину закінчується відкритим фіксуванням, то про це складається протокол у присутності особи, стосовно якої і проводився контроль за вчиненням злочину.

У разі переміщення транзитом, ввезення до України або вивезення за її межі бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв, які заборонені у вільному обігу, або інших речей чи документів контроль за вчиненням злочину може бути проведений у порядку, передбаченому законодавством, за домовленістю з відповідними органами іноземних держав або на підставі міжнародних договорів України.

Окрім того, у п. 2 ст. 271 КПК України наведено перелік випадків, коли контроль за вчиненням злочину не може бути проведений за умови, якщо внаслідок таких дій неможливо повністю запобігти:

- 1) посягання на життя або заподіяння особі (особам) тяжких тілесних ушкоджень;
- 2) поширенню речовин, небезпечних для життя багатьох людей;
- 3) втечі осіб, які вчинили тяжкі чи особливо тяжкі злочини;
- 4) екологічній або техногенній катастрофі.

Під час досудового розслідування злочинів, (ст. ст. 262–263¹ КК України) передбачена можливість отримання відомостей, речей чи документів, які мають значення для досудового розслідування, особою, яка відповідно до закону виконує спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації, або є учасником зазначеної групи чи організації, яка на конфіденційній основі співпрацює з органами досудового розслідування (ст. 272 КПК України). Виконання зазначеною особою такого спеціального завдання, як негласна слідча (розшукова) дія, здійснюється на підставі постанови слідчого, погодженої з керівником органу досудового розслідування, або постанови прокурора зі збереженням у таємниці достовірних відомостей про особу. У постанові, крім відомостей, передбачених ст. 251 цього Кодексу, зазначається:

- 1) обґрунтування меж спеціального завдання;
- 2) використання спеціальних несправжніх (імітаційних) засобів.

Строк виконання спеціального завдання не може перевищувати шість місяців, а в разі необхідності його виконання продовжується слідчим за погодженням з керівником органу досудового розслідування або прокурором на строк, який не перевищує строку досудового розслідування [6].

Проблемні питання при використанні сил та засобів при проведенні НС(р)Д так і ОРЗ, зазвичай, подібні. Для прикладу при знятті інформації з транспортних телекомунікаційних мереж на підставі ухвали слідчого судді, якщо під час його проведення можна встановити обставини, які мають значення для кримінального провадження (у нашому випадку передбаченими ст. ст. 262–264 КК України) [1], що покладається на уповноважені підрозділи органів Національної поліції України (далі – НПУ) та органів безпеки. Керівники та працівники операторів

телекомунікаційного зв'язку зобов'язані сприяти виконанню дій зі зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, вживати необхідних заходів щодо нерозголошення факту проведення таких дій та отриманої інформації, зберігати її в незмінному вигляді. На практиці технічні можливості операторів телекомунікаційного зв'язку не завжди здатні забезпечити запити суб'єктів на проведення такої НС(р)Д чи ОРЗ.

Успіх у протидії вчиненню злочинів, пов'язаних з незаконним обігом вибухових речовин, залежить від спільної правоохоронної діяльності різних служб та підрозділів НПУ, які мають рівноправне становище з відмінними функціональними завданнями, та інших правоохоронних органів на різних етапах протидії злочинам, пов'язаним з незаконним обігом бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв.

Говорячи про комплексне використання внутрішньовідомчих сил та засобів різних суб'єктів НПУ, зокрема і тих, що носять негласний характер і спрямовані на протидію вчиненню злочинів, пов'язаних з незаконним обігом вибухових речовин, зацентруємо увагу на взаємодії між відомчими підрозділами. Взаємодію поділяють на процесуальну та організаційну. Результативність використання процесуальної форми залежить від наповненості та узгодженості законів та підзаконних нормативно-правових актів, що регламентують діяльність оперативних та слідчих підрозділів НПУ з проведення ОРЗ та НС(р)Д. Зауважимо, що метою взаємодії є: 1) попередження злочинів, пов'язаних із застосуванням бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв; 2) виявлення та розкриття проведення досудового слідства при розслідуванні злочинів, передбачених ст. ст. 262-264 КК України [1].

Отже, взаємодія між оперативними та слідчими внутрішньовідомчими підрозділами НПУ спрямована на виявлення та припинення злочинів, передбачених ст. ст. 262–264 КК України, особливо тих, що вчиняються її організованими формами. Після прийняття нового КПК України та введення інституту НС(р)Д було усунуто правовий вакуум в частині використання слідчими підрозділами НС(р)Д. Такі законодавчі зміни стали еволюційним кроком вперед щодо правового врегулювання взаємодії між оперативними та слідчими підрозділами правоохоронних органів, підвищили ефективність кримінального процесу, посилили взаємозв'язок між гласними та негласними методами отримання інформації про злочин, що в цілому підвищило ефективність кримінального провадження. Можливість проведення ОРЗ та НС(р)Д уніфікувала законодавство та нормативно врегулювала відносини, між оперативними та слідчими підрозділами, спрямованими на виявлення, припинення та розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом бойових припасів, вибухових речовин та пристроїв.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341–III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page8>.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Упоряд. і голов. ред. В.Т. Буцел. – К.; Ірпінь: ВТФ: Перун, 2001. – 1440 с.
3. Словник української мови: (в 11т.) – 1974. – Т.5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua>.
4. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – № 16. – Ст. 93.
5. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю : Наказ Служби безпеки України від 12.08.2005 р. № 440 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0902-05>.

6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page9-10>.

7. *Погорецький М. А.* Негласні слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи: поняття, сутність і співвідношення / М.А. Погорецький, Д.Б. Сергєєва // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) – 2014. – № 2 (33).– 137 с.

8. *Погорецький М. А.* Оперативно-розшукові заходи: проблеми правового регулювання / М.А. Погорецький // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : – 2007. – № 14. – 135–145 с.

9. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.

Отримано 27.09.2016